

Втім винною в цьому є лише держава, яка завжди концентрувала свою увагу на середньому класі та еліті суспільства. На разі усі соціально-економічні проблеми загострилися, оскільки тривалий карантин ще більше посилив економічну незахищеність уразливих верств суспільства, хоча завдав економічної шкоди і середньому класу, і великому бізнесу. Вбивство ж Дж. Флойда просто стало каталізатором процесів, які вже давно набирали обертів.

Ключові слова: розвиток американського кримінального права, соціальна нерівність в США, кримінальна політика, злочин та покарання.

Ключевые слова: развитие американского уголовного права, социальное неравенство в США, уголовная политика, преступление и наказание.

Key words: evolution of American criminal law, social inequality in USA, criminal policy, crime and punishment.

КОЛОМІЄЦЬ ЮЛІЯ ЮРІВНА

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри кримінального права, доктор юридичних наук, доцент*

КРИМІНАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПОСЯГАННЯ НА ЦІЛІСНІСТЬ ЛЮДИНИ ЯК БІОЛОГІЧНОГО ВИДУ

Право людини на цілісність особистості має важливе значення для всього людства. Існування людського роду у зв'язку із стрімким розвитком науки та техніки під загрозою. На міжнародному рівні робилися спроби попередження порушення цілісності людини як біологічної, соціальної, духовної істоти.

У 1997 році Конвенція Ради Європи про захист прав і гідності людини у зв'язку із застосуванням досягнень біології та медицини: про права людини та біомедицину в ст. 1 закріпила, що «сторони Конвенції захищають гідність і індивідуальну цілісність людини і гарантують кожному без винятку дотримання недоторканості особи і інших прав і основних свобод у зв'язку із застосуванням досягнень біології та медицини». У 2000 році Хартія Європейського Союзу про основні права в п. 1 ст. 3 закріпила, право кожного на повагу до його фізичної та психічної цілісності. Крім того, в п. 2 вказаної статті передбачено: «У сфері медицини і біології необхідно перш за все забезпечити: – добровільну і вільну згоду зацікавленої особи відповідно до встановленого законом порядку; – заборону евгенічної практики, перш за все тієї, яка спрямована на селекцію людини; – заборона використання тіла людини і його частин як джерело прибутку; – заборона репродуктивного клонування людських істот.

У науковій літературі виник хаос щодо інтерпретації словосполучення «право людини на цілісність особистості». Недоторканність людини як біологічного виду, яка ставиться під загрозу в результаті експериментів з генетичним кодом майбутньої людини, часто

плутають із недоторканністю особи. Під впливом процесів євроінтеграції вітчизняні вчені більше звертаються до наукових досліджень іноземних вчених, ніж до української правової доктрини.

Якщо у вітчизняній правовій доктрині поняття: тілесна недоторканність, недоторканність приватного життя, свобода волі, честь та гідність особи, мають різне смислове значення, то науковці зарубіжних країн перераховані поняття часто ототожнюють. Наприклад, Л. Венер вважає, що «право на цілісність – це право кожного перешкоджати будь-якому втручанню інакше як з особистої згоди. З одного боку воно захищає низку важливих інтересів індивіда (свободу від болю і знищення, можливість самостійно планувати свої дії, обмежувати інформацію про себе, вступати в особисті взаємини). З іншого, – люди платять за повагу до цього права, коли інша людина стає об'єктом їх антипатії чи бажання, перешкодою або погрозою» [1]. На думку О.М. Улера, право на фізичну цілісність містить у собі заборону будь-яких актів, що посягають на життя і здоров'я індивіда, зобов'язання забезпечити людине поводження, а також заборону певних видів практики, що може заподіяти фізичне страждання або призвести до знищення індивіда, як-то: вбивства, катування, тілесні покарання, каліцтво і медичні або наукові досліди не викликані необхідністю лікування особи, та інше грубе насильство з боку представників влади. Під правом інтелектуальної цілісності, він розуміє право на повагу до всіх моральних цінностей, які є частиною людської спадщини, що належать до складної структури переконань, концепцій і прагнень, специфічних для кожної людини, ... це імена індивідів або фотографії, або аспекти їх приватного життя, які не можна розголошувати [2]. Насправді ті права, про які говорять зарубіжні вчені давно закріплені в законодавстві України, за найбільш небезпечні посягання на них в кримінальному законодавстві України передбачена відповідальність.

На сучасному етапі розвитку науки та техніки під загрозою знаходиться усе людство. Незважаючи на існуючі заборони, науковці, які, як правило, працюють на приватні фармацевтичні фірми, що знаходяться в різних країнах, проводять експерименти із геномом людини, досліди над ембріонами та плодами людини. Мета як завжди ставиться благородна –вилікувати генетичні захворювання, створити кращу людину, наприклад, без схильності до вчинення злочинів. Але за час свого існування людство неодноразово стикалося з випадками, коли порушення законів природи мало незворотні наслідки.

В умовах капіталістичного світу отримання прибутків і надприбутків є головною метою, стримати прагнення до створення надлюдини повністю здоровою і фізично, і психічно, без жорстких санкцій неможливо. Існує думка, що створення модифікованої продукції ніяк не відобразилося на її якості, тому експерименти з генетичним кодом людини для людини небезпечні. Але це не так. Цілком можливо, що наслідки споживання модифікованої продукції вченими до кінця не вивчені. Одно можна сказати напевно, модифікована продукція суттєво відрізняється від натуральної. Вона має інший вигляд, запах, смак. Виникає питання: Якою стане людина після експериментів

з її генетичним кодом? Чи з'являться в результаті таких експериментів химери, мутанти, про які сучасні фантасти люблять знімати кіно? Чи може Україна ще самостійно приймати рішення щодо проведення подібних експериментів на своїй території?

В будь-якому разі поки що Європейський Союз забороняє еugenічну практику, використання тіла людини і його частин як джерело прибутку, репродуктивне клонування людських істот. Це означає, що в КК України в Розділі XX «Кримінальні правопорушення проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку» потрібно передбачити кримінальну відповідальність за посягання на цілісність людини, як біологічного виду. Зазначене діяння поряд із такими злочинами, як екоцид, геноцид небезпечне для людства, тому КК України слід доповнити статтею 442-1:

«Стаття 442-1 Посягання на цілісність людини, як біологічного виду

Проведення експериментів з генетичним кодом майбутньої людини, а також будь-яких дослідів над ембріоном чи плодом людини, -

карається позбавленням волі від десяти до п'ятнадцяти років, або довічним позбавленням волі».

Список використаної літератури:

1. Wenar L. Original acquisition of private property / L. Wenar // http://findarticles.com/p/articles/mi_m2346/is_n428_v107/ai_21248797.
2. Uhler O.M., Pictet J.S. The Geneva Conventions of 12 August 1949: commentary, Geneva: International Committee of the Red Cross, 1958, XXVIII, 660 p.// <http://www.icrc.org/ihl.nsf/COM/380-600032?OpenDocument>.

Ключові слова: право на цілісність людини, експерименти з генетичним кодом людини, досліді над ембріоном людини, досліді над плодом людини, злочини проти людства, кримінально-правовий захист прав людини, кримінальна відповідальність за посягання на цілісність людини, як біологічного виду.

Ключевые слова: право на целостность человека, эксперименты с генетическим кодом человека, опыты над эмбрионом человека, опыты над плодом человека, преступления против человечества, уголовно-правовая защита прав человека, уголовная ответственность за посягательство на целостность человека, как биологического вида.

Key words: the right to human integrity, experiments with the human genetic code, experiments on the human embryo, experiments on human fruit, crime against humanity, criminal law protection of human rights, criminal liability for encroaching on human integrity as a biological species.